Lupa- ja valvontavirasto
Työsuojelu

Lausunto
31.8.2026
LVV-U/118437/2026

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle työneuvoston ja yhteistoiminta-asiamiehen toimiston lakkauttamista ja tehtävien siirtämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Työsuojeluviranomainen pitää hallituksen esityksessä ehdotettua tehtävien uudelleenjärjestelyä kokonaisuutena toteuttamiskelpoisena. Tehtävien siirtämistä koskevissa ratkaisuissa on kuitenkin otettava huomioon niiden erityispiirteet ja huolehdittava siitä, että valvonnan nykyinen kattavuus, laintulkinnan jatkuvuus ja asiakkaiden oikeusvarmuus ja riittävät resurssit turvataan.

Yhteistoiminta-asiamiehen tehtävien siirtäminen

Yhteistoimintalainsäädännön valvonnan siirtäminen työsuojeluviranomaiselle on mahdollista sovittaa osaksi työsuojeluviranomaisen nykyistä valvontatoimintaa. Yhteistoimintalainsäädännön valvonnassa voidaan hyödyntää työsuojeluvalvonnassa käytössä olevia valvontamenetelmiä, kuten työnantajalta pyydettäviä selvityksiä, toimintaohjeita, kehotuksia ja tarvittaessa velvoittavia päätöksiä sekä rikosilmoitusmenettelyä. Esityksessä tämä on otettu asianmukaisesti huomioon.

Yhteistoimintalainsäädännön valvonta on kohdistunut työnantajan päätöksentekomenettelyihin ja jo toteutettuihin yhteistoimintamenettelyihin ja valvonnassa korostuu oikeudellinen arviointi. Valvonnan painopiste tullee työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan säilymään myös jatkossa asiakasaloitteisena. Tämä tukee tehtävän sovittamista osaksi työsuojeluviranomaisen nykyisiä valvontamenetelmiä.

Yhteistoiminta-asiamiehen nykyiseen toimintaan kuuluva mahdollisuus antaa yksittäistapauksessa kirjallinen lausunto yhteistoimintalainsäädännön noudattamisesta poistuu esityksen myötä. Tätä voidaan pitää jonkinasteisena heikennyksenä lain soveltamisen ja tulkinnan oikeusvarmuuden kannalta. Työsuojeluviranomaisen ei kuitenkaan pidä muutosta sellaisena, ettei vastaavaa ohjaavaa vaikutusta voitaisi toteuttaa muilla tavoin. Viranomaisen valvonnassa muodostuvia tulkintalinjoja voidaan tuoda esiin esimerkiksi tiedotteissa, verkkosivuilla ja muina viestintätoimina. Lisäksi yksittäistapauksissa lain tulkintaa voidaan tarvittaessa arvioida osana muuta valvontamenettelyä.

Keskeistä on turvata valvonnan rahoitus. Merkittävää on myös suora asiantuntijuuden siirto, kun otetaan huomioon, että muutokset on tarkoitettu saatettavan voimaan jo 1.1.2027. Vaikka esityksessä on arvioitu, että muutos ei lähtökohtaisesti

heikentäisi työsuojeluviranomaisen edellytyksiä vastata nykyisistä tehtävistään, näin merkittävän kokonaisuuden haltuunotto perehdytyksineen ja integrointi osaksi valvonta- ja neuvontaprosesseja tulee kestämään pitkälle vuoden 2027 kesälle. Sinänsä siirtyvä osaaminen turvannee kuitenkin siirtymävaiheen palvelun tason.

Työneuvoston lakkauttaminen

Työneuvoston lausuntotehtävän lakkaamisen myötä poistuu mahdollisuus saada työlainsäädännön tulkintakysymyksistä kolmikantaisen toimielimen lausunto. Tämä merkitsee työsuojeluviranomaisen näkökulmasta tiettyä heikennystä tulkinnan yleiseen hyväksyttävyyteen ja oikeusvarmuuteen.

Toisaalta työsuojeluviranomainen arvioi, että tarve työneuvoston kaltaiselle yleiselle lausunnonantajalle on vähentynyt Lupa- ja valvontaviraston muodostamisen myötä. Työlainsäädännön valvonta on nykyisin koottu samaan virastoon, jolloin eri vastuualueiden välistä tulkintaa yhtenäistävien lausuntojen tarve on aikaisempaa vähäisempi. Yhtenäistä tulkintaa voidaan lisäksi edistää viraston sisäisellä ohjauksella ja valtakunnallisella valvontaohjeistuksella sekä toisaalta huolellisella lainvalmistelulla.

Työneuvoston poikkeuslupatehtävien osalta työsuojeluviranomainen pitää ehdotettua muutoksenhakujärjestelyä mahdollisena. Poikkeuslupien määrä on ollut laskeva, eikä poikkeuslupiin ole työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan liittynyt siinä määrin oikeudellisia tulkintaongelmia, että nykyisen kaltainen erillinen muutoksenhakuvaihe olisi välttämätön. Mikäli työtuomioistuimen käsittelyajat pysyvät kohtuullisina, ehdotettu muutoksenhakujärjestely ei aiheuta työsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan merkittävää ongelmaa, mutta voi osaltaan hidastaa muutoksenhakua hieman.

Poikkeuslupien tarvetta vähentää osaltaan myös se, että työaikajärjestelyistä on voitu sopia työ- ja virkaehtosopimuksin ja sopiminen keskeisillä toimialoilla, esimerkiksi pelastustoimessa ja ensihoidossa, vähentää poikkeuslupien tarvetta merkittävästi. Tällöin poikkeuslupien määrä jäänee kokonaisuutena verrattain vähäiseksi.

Työsuojeluviranomainen kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että nykyinen työneuvoston oikaisumenettely on muutoksenhakijalle maksuton, kun taas ehdotettu muutoksenhaku työtuomioistuimeen olisi maksullinen. Ehdotettu 310 euron oikeudenkäyntimaksu on sinänsä kohtuullinen, mutta sen vaikutus muutoksenhakukynnykseen on syytä ottaa huomioon erityisesti silloin, kun muutoksenhakijana on muu kuin työnantaja. Nuorten työntekijöiden poikkeuslupien kohdalla muksu voinee vastata jopa koko työsuoritteesta maksettavaa korvausta. Nykyisellääänkään nuorten luvista ei ole juuri valitettu, joten oikeusturvaan maksulla ei ole suurta käytännön merkitystä.

Lupa- ja valvontavirasto
Työsuojelu

Lausunto
31.8.2026
LVV-U/118437/2026

Säädöskohtaiset huomiot

Yhteistoimintalaki

43 § - Valvonta

Työsuojeluviranomainen pitää perusteltuna, että yhteistoimintalain noudattamisen valvonta keskitetään työsuojeluviranomaiselle. Pykälän soveltamisessa on kuitenkin tarpeen varmistaa työsuojeluviranomaisen ja työehtosopimukseen perustuvaa valvontaa harjoittavien yhdistysten välisen toimivallan selkeys tilanteissa, joissa yhteistoimintalain mukaisesta velvoitteesta on sovittu myös työehtosopimuksessa.

Työsuojeluviranomainen pitää lisäksi tärkeänä, että yhteistoimintalain mukaisella henkilöstön edustajalla on oikeus tehdä työsuojelun valvonnasta annetun lain 45 §:ssä tarkoitettu muistutus vastaavasti kuin työsuojeluvaltuutetulla. Tämä on tärkeää, jotta myös henkilöstön edustaja voi saattaa tyytymättömyytensä yksittäiseen valvontatoimenpiteeseen työsuojeluviranomaisen käsiteltäväksi.

46 § - Rangaistussäännökset

Työsuojeluviranomainen pitää tarpeellisena tarkistaa 46 §:n sanamuotoa siltä osin kuin rangaistavuus on ehdotuksessa kytketty työsuojeluviranomaisen 15 §:ssä tarkoitettuun päätökseen. Työsuojeluvalvonnassa toimintaohjeen ja kehotuksen antaa tarkastaja, ja myös yhteistoimintalain valvonnassa tarkastajan antaman kehotuksen tulisi olla rangaistussäännöksessä tarkoitettu viranomaisvelvoite. Rangaistavuuden edellytykseksi tulisi siten säätää työnantajan menettely *työsuojelutarkastajan antamasta kehotuksesta huolimatta*.

Ratkaisu vastaisi paremmin työsuojeluvalvonnan yleistä rakennetta. Lisäksi työnantajalle annettu viranomaisohjaus on merkityksellinen arvioitaessa teon tahallisuutta ja huolimattomuutta. Jos työnantajalle on selkeästi ilmoitettu lainvastaisesta menettelystä ja annettu kehotus puutteen korjaamiseen, myöhemmän laiminlyönnin arvioiminen pelkästään huolimattomaksi teoksi edellyttää tapauskohtaista erityistä perustetta. Näin myös rikosoikeudellisen vastuun edellyttämä valvontahistoria säilyisi nykyistä vastaavana eikä rikosvastuun syntyminen edellyttäisi asian viemistä erikseen 15 §:ssä tarkoitettuun velvoittavaan päätökseen, joka olisi selvä prosessuaalinen tuomitsemiskynnyksen nosto.

Lupa- ja valvontavirasto
Työsuojelu

Lausunto
31.8.2026
LVV-U/118437/2026

Työsuojelun valvontalaki

13 § - Toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen

Työsuojeluviranomainen pitää perusteltuna, että yhteistoimintalainsäädännön valvonnassa voidaan käyttää työsuojelun valvontalain mukaisia valvontakeinoja. Erityisesti se, että yhteistoimintalain mukaisten velvoitteiden laiminlyönnit kuuluvat kehotuksen piiriin silloin, kun puute on vähäistä suurempi, on perusteltu ja selkeyttää valvontamenettelyä.

Säännös mahdollistaa yhteistoimintalainsäädännön valvonnan toteuttamisen osana työsuojeluviranomaisen normaalia valvontaa. Käytännössä valvonnassa voidaan hyödyntää yhteistoiminta-asiamiehen aikaisempaa valvontakäytäntöä sekä yhteistoimintalain rangaistussäännöksen muodostamaa ohjausta.

Asiakirjan hyväksyntä Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Asiakirjan on hyväksynyt juristi Aki Eriksson

Lupa- ja valvontavirasto, työsuojelu
Postiosoite: PL 30, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
tyosuojelu@lvv.fi | tyosuojelu.fi
Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto toimii valtakunnallisena työsuojeluviranomaisena.

Tämä asiakirja LVV-U/118437/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/118437/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelevä ratkaisija Eriksson Aki 31.08.2026 09:21